

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 50 (7027)

1999 йил 23 декабрь, пайшанба

Сотувда эркин нархда

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

КОРРУПЦИЯДА АЙБДОРЛАР

Германиянинг собиқ канцлери Гелмут Кол коррупцияда айбланмоқда. Кол христиан демократларининг раҳбари бўлиб ишлаган пайтда, ўз ҳисобига махфий рақамлар очганини тан олди. Аммо парламент уни жазолаш учун чекланган ваколатга эга Шунга қарамасдан, Колни жиноятда айблашни прокуратура ҳал қилади

Халқаро Олимпия кўмитаси раиси Хуан Антонио Самаранч Американинг Солт-Лейк-Сити шаҳрида қишки олимпияда ўтказилиши учун шаҳар ҳокимияти Олимпия кўмитасига пора берган

ЯНГИ КОНСТИТУЦИЯ

Венесуэлалик 70 фоиз сайловчи президент Хуго Чавес ҳокимиятини кучайтирадиган янги конституцияни ёқлаб чиқишди. Президентнинг давлат бошқариш муддати узайтирилди. Сенат бекор қилиниб, кўпроқ штатлар ва қуролли кучларга имконият берилди.

ШОХРУҲ КАРИМБЕКОВ
тайёрлади

БИР МАКТАБДАН УЧ МАКТУБ

Авваллари биз Чкалов метросидан чиқиб то уйимизга боргунимизча роса қийналардик. Метро билан уйимизгача бўлган Тўрткўл кўчасидан қор, ёмғир ёққан кунларида деярли юриб бўлмасди. Совуқ тушиб, ёнгарчиликлар бошланди, дегунча ота-оналаримиз ҳам, устозларимиз ҳам ташвишга тушишарди. Бу йил сайлов арафасида кўча асфальтлаштирилди.

Болапарвар, элпарвар, жонкуяр амакижонлар. Биз сизларга аъло ўқишимиз, тарбияли инсон бўлиб етишишимиз билан ўз миннатдорчилигимизни билдирамыз.

Феруза БОТИРОВА,
6-синф ўқувчиси.

Мен Фаррух, Мурод, Суръатлар 3-синф ўқувчиларимиз. Ўқишимиз лотин тилида. Бизга мана уч йилдирки, Барно опамиз дарс берадилар. Биз синфимиз билан уларни ҳурмат қиламыз. Мана, эшик қоқиб Янги йил кирмоқда. Фурсатдан фойдаланиб биз устозимиз Барно опани Янги йил билан қутлаб, уларга соғлиқ тилаймиз.

3-«А» синф ўқувчилари.

Тошкентдаги
153-мактаб
ўқувчиларининг
мақолаларини
Насриддин Ботир
тайёрлади.

-Тур, турсангчи, ўзингдан каттага жой бермайсанми? Ҳой қизил кўйлакли бола, сенга гапиряпман, қулоғинг том битганми?

Автобус назоратчисининг овозини борича шанғиллаши йўловчиларнинг диққатини ўзига тортди. Ҳамманинг нигоҳи ўша қизил кўйлакли болага қаратилди. Йўқ-йўқ, қаратилдигина эмас, ҳамма ҳар тарафдан жаврай бошлади.

-Ҳозирги ёшларнинг уяти қолмаган. Безрайиб ўтиришига қаранг.

-Ота-онаси тарбия бермаган экан...

Ҳар тарафдан отилган тош-

лар оғирлик қилдими, боланинг нигоҳлари бир зум ерга қадалди ва базўр ўрнидан турди. Унинг ўрнига ёши каттароқ киши ўтириб улгурмаган эдики, боланинг оёқлари қалтираб ерга мункиб кетди. Атрофдаги одамлар вой-войлаганча суяб турғизишди.

10-12 ёшлар чамасидаги бу бола

автобусда ортиқ кетолмаслигини ҳис қилди шекилли, навбатдаги бекатда тушиб қолди.

Ранглари оқариб кетган бу болақайнинг балки манзилига етиб келган, деб ўйларсиз. Йўқ, автобусдан кузатиб турдим. Бола автобусдан тушиши билан бекатдаги ўриндиққа ўтириб олди. Унинг кўзлари жудаям ғамгин эди. Худди ҳозир кимдир яхши гапирса йиғлаб юборадиган ҳолатда эди.

Бундай воқеаларни сиз ҳам гувоҳи бўлгандирсиз, балки?

Сиз нима деб ўйлайсиз? Катталарнинг танбеҳи ўринлимиди?

Хосият РУСТАМОВА.

БИР МУАЛЛИФДАН ИККИ ХАТ

Мустақиллик сабаб ўзлигимизни, тарихимизни англашга кенг имкониятлар очилди.

Тошкент вилояти ҳокимиятининг ташаббуси билан қадимги Шохруҳия ва Қонқа харобаларини қайта тиклаш ишлари бошлаб юборилган. Баъзи мактабларда тарихга, хусусан Шохруҳия ва Қонқа тарихига оид музейлар ташкил этилган. 19-умумтаълим мактаби тарих ўқитувчиси Бахтиёр ака Жумақулов томонидан ҳам музей ташкил этилди. Бу музейда кўплаб тарихий, ашёвий манбалар бор. Бахтиёр ака ўз дарсларини ана шу музейда ўтадилар. Бу эса болаларга

ўз тарихини янада чуқур ўрганишга имкон беради.

Оққўрғон туманидаги Абу Али ибн Сино номли мактаб ўқувчилари кўмир ёқиб иситадиган хоналарда ўқишарди. Кўшни мактаблар тўлиқ газлаштирилган-ку. Нега бу мактабни газлаштириш шу қадар муаммо бўлса? Бу аҳволдан безиган мактаб жамоаси ўқувчилар билан бирга синф хоналарни газлаштиришга киришдилар. Қарабсизки, ўқув хоналарининг ярмидан кўпроги газлаштирилди. Насиб бўлса, ўқувчилар иссиққина хоналарда сабоқ олишади.

Шерқўзи ИМОНОВ.

ХАСТА ДИЛГА МАЛҲАМ

Соғлиқни сақлаш вазириликка қарашли Республика болалар суяк сили сихатгоҳи Буюк ипак йўлида жойлашган. Бу ерда болаликнинг дардли олами, ҳаёт синовларининг катта бардошлари, мурғак қалбнинг умид ва ишончлари давола-нади.

Кўпдан ўйлаб юрган масканимга қадам қўяр эканман, бу ердаги озодалик ва саранжомликни кўриб, йўлакларга бежирим осилган дарпардалару чиройли гулларга кўзим тушиб, кўнглим кўтарилди.

Сихатгоҳ илмий бўлим мудираси Мақсуда ЖАЛИЛОВА 24 йилдан бери шу даргоҳда меҳнат қилар экан. Ўрта мактаб ўқув режаларидан кескин фарқ қилувчи дарслар болаларнинг аҳволига қараб куннинг иккинчи ярмидан бошланади. Сихатгоҳда 218 нафар бола даволанмоқда. Шундан учта умумий синф мавжуд бўлиб, булар 5- ва 11- синфгача. 4 та бошланғич синф 1- дан 4- синфгача, боғча гуруҳлари эса иккита хонада жойлаштирилган. Дарслар болалар ётоқхоналарида ўтказилади. Даволаниб ўқиётган бемор болалар учун еттига юқори синф, тўртта бошланғич синф ўқитувчилари ажратилган. Бир қарашда фикримни тортган нарсаси - кўргазмалар хонасида фақат эскирган рус тилидаги китоблару эски альбомлар бўлди. Бугунги куннинг

талаби зукко, билимдон ўқувчи-ни тарбиялаш эмасми? Бундай ҳаракатни у ердаги устозлар билсалар-да, етарли қўлланмалар ва янги нашрдан чиққан қизиқарли китоблар йўқ. Бу муаммони эса ҳомий ташкилот эмас, балки савобталаб инсонлар ҳал қилиши мумкинку...

Қуёш ўзининг нурлари билан, инсон эса ўз саховати, меҳри билан азиз.

СИХАТГОҲДА КЎРГАЗМА

Биринчи қават йўлагига болалар ўзлари чизган расмлар кўргазмасини намойиш этишибди. Мақсуда опа ЖАЛИЛОВА билан бу расмларда ёруғиятлар, эзгу умидлар борлигига гувоҳ бўлдик. Асосийси, хаста қалбларда умид сари юзланганлик бор. «Менинг тўрт оёқли дўстларим» мавзусида Дилшод Холиёров чизган расм ҳаётдаги вақтинчалик оғир синовга бардош билан

боқиб кераклигини сўйлайди. Мураббийларнинг ширин сўзлари, шифокорларнинг меҳридан кундан- кун соғайиб бораётган болалар яқин кунларда ўз бахтли онларига қайтадилар. Айтишадику, инсонни ҳамма нарсаси ташлаб кетса ҳам орзу ва умид ташлаб кетмайди, деб. Орзуларинг ойга етсин, Дилшод. Тезроқ соғайиб, отонанг бағрига қайтгин.

Жавлон Шокиров- 8 ёш. Навоий вилоятдан келган. Келганига бир йил бўлибди. Фақат бир жойда ётади. Йиллаб фақат бир жойда ётган Жавлонни айтишига қараганда у уйини, оиласини, ўртоқларини, мактабини жуда соғинган.

Ота-онасининг тез-тез келиб тургани, шифокорларнинг яхши даволагани учун ҳам унинг руҳи тетик. Бу тетиклик сени тарк этмасин, Жавлон. Тезроқ соғайгинда, дўстларинг даврасига қайт.

ҚУВОНЧ

Сихатгоҳнинг йигитлар хонаси диққатимни тортиди. Бухоро вилояти, Қоракўл туманидаги 25- мактаб ўқувчиси

Ҳамиджон Рўзиевнинг кўзлари кўзимга тушганда, ундаги катта қувончга шерик бўлдим. Тўрт ойлик муолажадан сўнг, Ҳамиджон ўз уйига қайтар экан. Мен Ҳамиджонни келажакда қандай касб эгаси бўлишини сўрасам, у шифокор бўламан, деди. Ҳа, дилга нур, ҳаётга шуур бергувчи яхшилик ҳеч қачон унутилмайди.

Шоир Шавкат Раҳмон айтганидек:

*Эй, дилим,
Дунёдан озурда бўлма,
Келажак кунларга ишонмоқ
хўндир.
Битта катта кунни кўрдинг
ҳозирча,
Бу элнинг каттакон кунлари
кўндир.*

Маъмура МАДРАҲИМОВА

СЕВАМАН, СЕНИ ЭЛИМ

Ҳар гиёҳ, ҳар тошингни,
Сир, Жайхун кўз-қошингни.
Серёғду қуёшингни,
Севаман, жоним элим.

Меҳнаткаш, мардлингни,
Шабнамдек пок дилингни,
Жон бахш ширин тилингни,
Севаман, жоним элим.

Қуримас илдизларинг,
Порлаган юлдузларинг,
Асл ўғил-қизларинг,
Севаман, жоним элим.

Сел этар нолаларинг,
Ўйлатар аллаларинг,
Ўйнатар яллаларинг,
Севаман, жоним элим.

Эзгу мақсад, ўйларинг,
Эрк тиклаган бўйларинг,
Ойдин, порлоқ йўлларинг,
Севаман, жоним элим.

УСТОЗЛАР

Қуёшдек онларга зиёлар сочиб,
Юракларда янги дунёлар очиб,
Меҳрингиз баҳорги дарёдек тошиб,
Яшайсиз бизни деб азиз устозлар.

Биз аёло ўқисак - кўкда бошингиз,
Ёшариб кетади ҳатто ёшингиз,
Бахтдан порлаб турар кўз қарашингиз,
Яшайсиз бизни деб азиз устозлар.

Худди онамиздек бизни суясиб,
Қувонсак қувониб, куйсак қуясиб,
Шогирдлар номини элга ёясиб,
Яшайсиз бизни деб азиз устозлар.

Сиз борки келажак нурафшон бўлар,
Рўёбга чиқади, орзулар ўйлар,
Мадҳингизни Туроб кўшиқда куйлар,
Бахтимизга омон бўлинг устозлар.

ЎЗБЕКИСТОН ЧАМАН БОҒ

Ўзбекистон чаман боғ,
Ажраб бўлмас бир кучоқ,
Келса бемор бўлар соғ,
Кўнглида қолмайди доғ,
Ўзбекистон чаман боғ.

Кунларинг гулга ўхшар,
Тунларинг кунга ўхшар,
Тупроғинг дурга ўхшар
Ўзбекистон чаман боғ,
Ажраб бўлмас бир кучоқ.

Айрилиққа бермай дош,
Уйқудан кўтариб бош,
Бағрингга шошар қуёш,
Ўзбекистон чаман боғ,
Ажраб бўлмас бир кучоқ.

Халқинг хур, озод яшар,
Тақдирдан шод яшар,
Қайгуларга ёт яшар,
Ўзбекистон чаман боғ,
Ажраб бўлмас бир кучоқ.

ҚУРУВЧИЛАР

Қўлингиз гул қурувчилар,
Йўлингиз гул қурувчилар,
Ўнгингиз гул қурувчилар,
Сўлингиз гул қурувчилар.

Бунёдкорлик зўр савоб,
Ватан амрига жавоб,
Қўлингиз этай тавоб,
Қўли гул қурувчилар,
Йўли гул қурувчилар.

Ҳуснда қуёш, ойлар,
Муҳташам кенг саройлар,
Оромгоҳ, жаннат- жойлар,
Қўли гул қурувчилар,
Йўли гул қурувчилар.

Қишлоқ, шаҳар юз очар,
Фавворалар зар сочар,
Сиз- офтоб, зулмат қочар,
Қўли гул қурувчилар,
Йўли гул қурувчилар.

Бор каби қанотингиз,
Юксак -да ҳаётингиз,
Яратиш одатингиз,
Қўли гул қурувчилар,
Йўли гул қурувчилар.

ОЙИМ ҲАМ ХУРСАНД, МЕН ҲАМ...

-Мен 5- синфда ўқийман, - деди қизча кўзлари ёниб. - Бизнинг синфимизда 19 та ўқувчи бор. Шулардан тўрттасигина қиз. Шунинг учун бўлса керак, синфимиз тўполончилар номини олган. Лекин ҳаммамиз "4" ва "5" баҳоларга ўқиймиз. Яқинда синфимизда беллашув бўлиб ўтди. Синфимиз ўзаро икки гуруҳга бўлиниб, куч синашдик. Беллашувга ота-оналаримизни ҳам таклиф этдик. Улар ҳам бизларга қўшилишиб кетишди. Беллашув сўнггида эса синф раҳбаримиз Байходжаева Гулиса опамиз ғолиб гуруҳни совғалар билан тақдирладилар.

-Ўзбек тилида адашмасдан сўзлашар экансиз, бу фандан сизга ким дарс беради?

-Ўзбек тилидан бизга Ноила опа Ибрагимовна сабоқ берардилар. Улар мана 44 йилдирки, биздек болаларга сабоқ бериб келаяптилар. Бундан ташқари мактабимизда пайшанба- Ўзбек тилида сўзлашадиган кун, деб белгиланган. Шу кунни ҳамма ўқувчилар мактабга келиб, то чиқиб кетгунимизча ўзбек тилида гаплашамиз.

Мен келажакда тикувчи бўлмоқчиман. Бичиш-тикишга жуда қизиқаман. Мактабимизда "Моҳир кўллар" тўғараги бор. Яқинда фартук тикишни ўргандим. Уни ойимларга совға қилдим. Фартук уларга жуда ҳам ёқди. Мен ҳам хурсанд бўлдим.

Зарина МУХАММАДЖАНОВА,

Мен сизларни Паркент туманидаги 35- ўрта мактаб билан таништираётиман. Бу- тумандаги ягона рус мактаби бўлса-да, баъзи томонларидан бошқа мактаблардан-да катта ютуқларга эришган экан. Мактабга кираверишимда «1999-йил Аёллар йили», «И.А. Каримовга овоз берайлик», деган ёзувларга кўзим тушди. Бир тўп ўқувчилар менга соф ўзбек тилида салом бериб ўтишди. Уларнинг ҳаммаси мактаб формасида. Мактаб директори Квасова Наталья Фёдоровна ва илмий бўлим мудири Юлия Алимовналар янги йилда ўтказиладиган тадбирлар ҳақида суҳбатлашиб ўтиришган экан.

Мактаб директори билан дастлаб Маънавият ва маърифат хонасига кирдик. У ерда иқтидорли ўқувчиларнинг ёзган ишолари, болалар учун чиқарилаётган газета ва журналлардан намуналар, турли миллат ёзувчиларининг маънавият ҳақида ёзган китоблари, уларнинг билим олиш, ҳунар ўрганиш ҳақида айтган ҳикматли сўзлари ўрин олган эди. Ўқувчиларнинг ўз кўллари билан тиккан турли-туман кашталари ҳам хона беазагига безак қўшиб турибди.

Мактабнинг иккинчи қаватида "Табиат музейи" бор экан. Бу музейдаги турли илдизлардан ясалган парранда ва хайвонларнинг ҳайкалчалари, сунъий гуллар, олмаю-шафтоллари кўриб, ҳайратим ошди.

-Буларнинг ҳаммасини ўқувчилар ўз кўллари билан ясаган, деди директор. - Ўқувчиларимиз меҳнат ўқитувчилари ёрдамида дарсдан ташқари тўғарақларда шундай ишлар билан шуғулланишади.

Болаларимиз жуда тиришқоқ. Республикамиз бўйича ўтказилган "Сайёҳлик йўналишлари бўйича" иқтидорли болаларнинг 8-слётида қатнашдик. Унда ўтказилган турли спорт мусобақаларида ўқувчиларимиз иккинчи ўринни эгаллаб қайтишди. Иккинчи ўринни олиш ҳам ёмон эмас, албатта. Чунки, мусобақада туманимиздаги 40 та мактабнинг ҳаммаси қатнашганди... Менинг бу сўзлардан кейин мактаб ўқувчилари билан суҳбатлашгим келди.

МЕҲНАТИНГ - ОБРЎЙИНИНГ

Халқимизда "Меҳнат обрў келтиради" деган гап бор. Чунки инсон қанчалик меҳнат қилса, у шунчалик куч-қувватга тўлади. Мактабимизда турли тўғарақлар ишлаб турибди. Биз синфимиз билан Амалий санъат тўғарагига қатнашамиз. Бу ҳам меҳнат тўғарагининг бир тури бўлиб, турли газламалардан ўйинчоқлар ясашни ўрганамиз. Табиий материаллардан эса кўргазма учун буюмлар ясаймиз. Рангли қоғоз ва газламалардан эртақ қаҳрамонларини ясаб, улардан ноанъанавий дарс соатларида фойдаланамиз. Тўғарагимиз раҳбари Ҳанифа опа Орипова бизга ўйинчоқларнинг қандай ясалишини ўргатадилар. Мактабимизда тез-тез тўга-

рак ишлари бўйича кўргазмалар ташкил қилиниб турилади. Бизнинг синф ўқувчилари яқинда ўтказилган шундай кўргазмаларнинг бирида биринчи ўринни эгаллади. Биз бундан жуда хурсанд бўлдик. Кунни кеча жияним Тоирнинг туғилган кунни бўлди. Мен унга ўзим тиккан чиройли кучукчани совға қилдим.

Мен келажакда шифокор бўлмоқчиман. Ойижоним, - Шифокор дори-дармон билан эмас, ширин тили билан беморларни оёққа тургазди, - дедилар. Мен ҳам ойижоним айтганларидек яхши муомалали шифокор бўлишни ҳоҳлайман.

Тоҳир УТЕГЕНОВ,
6 - синф ўқувчиси.

БИЛИМЛИ БЎЛИШ УЧУН УҚУВ КЕРАК

Бу сўзларни менга доим дадам ва ойим ўқитиб келадилар. Улар менга жуда кичкиналигимдан санаш, ўқишни ўргатишган. Мактабга қатнай бошлаганимдан сўнг дадамлар мени ўз назоратларига олдилар. Улар ҳар кунни менга бирор ҳикояни ўқитиб кўрардилар. Яхши ўқий олмасам, кунни бўйи дарсхонамдан чиқармасдилар. Ойижоним ёнимга тушсалар, уларни ҳам уришиб берардилар. Хозирги кундаги ютуқларим ўша кунларнинг маҳсули бўлса керак, деб ўйлайман. Чунки адамлар ва устозларим ёрдамида жуда кўп ютуқларни кўлга киритдим. Республика бўйича ўтказилган "Инсон саломатлиги ва экология" кўрик танловида "Оила ва экология болалар нигоҳида" кўрик танловларида қатнашиб, совринли ўринларни эгалладим. "Оила ва экология- болалар нигоҳида" кўрик танловида менинг чизган расмларим иккинчи ўринни эгаллади. У ерда мен таниқли расмчи Рузи Чориев билан учрашдим. Улар менга расм чизишни нозик сирларини ўргатдилар. Мен ишлаган расмларни кўриб, уларни яхши баҳоладилар ва эсдалик учун расмларим тагига дастхатларини қўйиб бердилар. Мен кўрик танловдан бир олам таассуротлар билан қайтдим. Келажакда эса ўз иқтидорим, яхши ўқишим билан мустақил юртимизни равнақи учун ўз ҳиссамни қўшмоқчиман. Озод ва обод юртимизнинг муносиб фарзанди бўлиш учун ҳаракат қиламан.

Нуржамол БЕРДАЛИЕВА,
10-синф ўқувчиси

ГАЗЕТАМ - ДОИМИЙ ҲАМРОҲИМ

Мен 5- синфда ўқийман. Синфимиз билан "Тонг юлдузи" газетасига обуна бўлганмиз. Ундаги барча мақолаларни зўр қизиқиш билан ўқиймиз. Синф раҳбаримиз ўқув йили бошида агар шу газетага обуна бўлсак, ҳаммамиз иқтисод фанини яхши билишимизни, бундан ташқари бошқа вилоятлардаги тенгдошларимизнинг ҳаёти билан яқиндан танишишимизни айтгандилар. Чиндан ҳам биз иқтисод фанида иқтисод сифатларидан фойдаланиб турибмиз.

2000- йил учун ҳам синфимиз билан обуна бўлдик.

Газетанинг кейинги сонларида эълон қилинган Конституция ҳақидаги саҳнавий кўринишни мактабимиз саҳнасида намойиш этдик. Бу барча устозларимизга манзур бўлди. Хуллас "Тонг юлдузи" бизнинг доимий ҳамроҳимизга айланган. Газетага обуна бўлишни бошқа тенгдошларимга ҳам маслаҳат берардим.

Шаҳноза ХУЖАЕВА,
5- синф ўқувчиси.

Buzurgmehr so'zga og'iz ochib dedi:
Uztozimdan savol aylardim, u javob
qaytardi:

Dedim:

- Ey ustoz, xudodan nima tilayinki,
unda jami yaxshiliklar jamul-jam
bo'lsin?

Dedi:

- Uch narsa: sihatlik, eminlik va
tovongarlik.

Dedim:

- Ishlarimni kimga ishonib qoldiray?

Dedi:

- Ul odamgaki, asl shohista bo'lsa.

Dedim:

- Kim bilan emin bo'lay?

Dedi: - Hasadho'r bo'lmagan do'st
bilan.

Dedim:

- Bihishtga sazovor qiladigan narsa
nedur?

Dedi:

-Yoshlikda ilm olmoq, haq ishi bilan
bo'lmoq.

Dedim:

-Odamlar oldida mu'tabar etadigan
ayb nimadir?

Dedi:

-O'z hunaridan voqif etmoqlik

Dedim:

- Do'st noshoista va nomaqbul chiqsa,
u bilan orani qandog qilib uzmoq
kerak?

Dedi:

- Uch vosita ayla: Ziyoratiga ko'rishga
kam borish, hol so'ramaslik va hojat
istamaslik.

Dedim:

-Ishlar harakatga bog'liqmi yoki
taqdirga?

Dedi:

-Harakat taqdirni yaratadi.

Dedim:

-Yoshlardagi qaysi hislatlar qadrli va
keksalardagi qaysi yaxshiliklar afzal?

Dedi:

-Yoshlardagi andisha-yu jasorat va
keksalardagi donishmandlik hamda
sokinlik.

Dedim:

-Kimdan o'zimni tortay, toki oramiz
uzoq bo'lsin?

Dedi:

-Laganbardor, xushomadgo'y,
firibgar; hasis, birovning haqiga
hiyonat qiladigan odamlardan.

Dedim:

- Saxiy kim?

Dedi:

-Ul kim saxovat etsa-yu, dilshod
bo'lsa.

Dedim:

-Ul nimadir, odamlar izlashadi-yu,
istagancha topisholmaydi?

Dedi:

-Uch narsa: Sihatlik, shodlik,
muxlis do'st.

Dedim:

-Yaxshilik maqbulmi yoki
yomonlikdan nari yurish?

Dedi:

-Yomonlikdan nari yurish jami
yaxshiliklarning debochasidir.

Dedim:

-Ayb sanaladigan hislat nedir?

Dedi:

-Saxovat, magar u minnatli bo'lsa.

Dedim:

-Donishmandlikdan dalolat beruvchi
fazilat nedir?

Dedi:

-Rostgo'ylik.

**Sharqning buyuk tabibi faqat tabobatga oid asarlar
bitib qolmay, falsafiy-ahloqiy mavzularga ham qo'l
urgan. Uning Zafarnoma deb atalgan pand-o'g'itlari
shular jumlasidandir. Asrlar oshgan bo'lsa hamki,
bu asar o'z ahamiyatini yo'qotgani yo'q.**

Dedim:

-Mardlikdan dalolat beruvchi jasorat
nedur?

Dedi:

- Agar qodir bo'lsang kechirmoq.

Dedim: - Oqillarning qiladigan

Dedim:

- Xorlik nedan?

Dedi:

- Tanballik va badahloqlikdan.

Dedim:

Abu Ali ibn Sino

ZAFARNOMA

yaxshiliklarning qay biri qadrliroq?

Dedi:

-Yomonni yomon
yo'ldan qaytarishlari.

Dedim:

- Odamlarning
qilmishlaridan qay
biri ziyonliroq?

Dedi:

- Ularning
odamlardan yashirib
bo'lmaydigan jami
ayblari.

Dedim:

-Tiriklikning qay
bir soatlari zoye
ketgan hisoblanadi?

Dedi:

Birovning haqiga
yaxshilik qilish
imkoni bo'lib, uni
darig' tutgan daqiqalar.

Dedim:

-Kimning o'g'itlariga quloq tutgan kishi
xor bo'lmaydi?

Dedi: - Avval muallimlarning keyin
oqillar va ota-onaning.

Dedim:

- Hayotning halovati nimada?

Dedi:

-Farog'at va eminlikda.

Dedim:

-O'limdan battari nedir?

Dedi:

-Benavolik.

Dedim:

-Do'stlikni barbod qiladigan illat
nedur?

Dedi:

- To'rt narsa: Buyuklarning baxilligi,
donishmandlarning xudpisandligi,
ayollarning behayoligi, erkaklarning
yolg'onchiligi.

Dedim:

-Odamlarning ishini barbod qiladigan
narsa nedir?

Dedi:

-Sitamkorlarning ta'rifi.

Dedim:

-Dunyo kimlardan tovondor?

Dedi:

-Donishmandlardan.

Dedim:

-Netayki, tabibga hojat qolmasin?

Dedi:

- Kam yeb, uxlab, kam so'zla.

Dedim:

-Odil kim?

Dedi:

- Kam gapirib, ko'p tinglaydigan,
ko'p biladigan.

-Ranj nedir?

Dedi:

-Yolg'izlikdan.

Dedim:

- Hamiyatu
nomusni barbod
etadigan narsa
nedur?

Dedi:

-Ta'ma.

Dedim: - Jahonda
ustunlik nedir?

Dedi:

- Beminnat
hokisorlikdan va
sahovat ko'rsatib,
mukofotdan voz
kechmoqlikdan.

Dedim:

- Dunyoda nima
nishli (zaharli)?

Dedi:

- Ikki narsa: podshohlarning tundligi
va tovondorlarning baxilligi.

Dedim:

-Hokisorlik nedir?

Dedi:

- Yuzi yorug' va o'z-o'zidan
mamnunlikdir.

Dedim:

-Kimdan tadbir so'rayin?

Dedi:

- Uch fazilatli: pok, yaxshilarga
muhabbat qo'ygan va bilimdon
odamlardan.

Dedim:

-Yaxshilarning yaxshiligi nimada?

Dedi:

-Hokisorlik, beminnat saxovat
hamda ta'ma qilinmagan xizmatida.

Dedim:

- Odamlar hushhol eslab yuradigan
narsa nimadir?

Dedi:

- Uch narsa: muomalada zug'm
o'tkazmaslik, til bilan birovni
ranjitmaslik.

Dedim:

- Bilim olsam, nimaga erishaman?

Dedi:

- Agar bechora bo'lsang, buzurgu
nomdor bo'lasan, gar qashshoq
bo'lsang, tovongarga aylanasan, agar
mashhur bo'lsang, tag'in ham
mashhurroq bo'lasan.

Dedim:

- Ul nimadir, yeyilmaydi, lekin
kishini to'q tutadi?

Dedi:

- Yaxshilar suhbat, yor

diydori, yarashiq chopon, mu'tadi
hammom, muattar hid.

* * *

Luqmoni hakimdan:

-Dono kim?- deb so'radilar.

Dedi:

- Dunyo ne'matlarini oxiratgacha
saqlamagan kishi.

Deyishdi:

-Tovongar kim?

Dedi:

- Aqli to'kis kishi.

Deyishdi:

- Hech kim bilmaydigan,
ko'rmaydigan lekin intiladigan manzil
nedur?

Dedi:

- Oqibat.

Deyishdi:

- Bahramand bo'ladigan kishini oxir
oqibatda qurbon qiladigan shirinlik
nedur?

Dedi:

- Hasad.

Deyishdi:

- Harob bo'lmaydigan bino nima?

Dedi:

-Adolat.

Deyishdi:

- Oxir oqibatda achchiq narsaga
aylanadigan shirinlikchi?

Dedi:

- Shoshmashosharlik.

Deyishdi:

- Qanaqa libos hech qachon
eskirmaydi?

Dedi:

-Yaxshi nom.

Deyishdi:

- Qaysi dushman hamma do'stlardan,
ko'ra yaqinroqdir?

Dedi:

- Nafs.

Deyishdi:

- Odamlar qaysi kasallikni
davalashdan o'zida?

Dedi:

- Ablahlikni.

Deyishdi:

-Qaysi darddan odamlar o'zlarini
chekka olmaydilar?

Dedi:

-Ishqdan.

Deyishdi:

-Hamma pastlikdan past bo'lgan
balandlik nedir?

Dedi:

-Kibrlik.

Deyishdi:

-Qaysi libos erkagu-ayolga yaxshilik
olib krladi?

Dedi:

-Rostligu poklik.

Deyishdi:

-Uyqu nima?

Dedi:

-Yengil o'lim.

Deyishdi:

-O'lim nima?

Dedi:

-Boqiy uyqu.

Deyishdi:

-Hamma hursandchiliklarning boisi
nedan?

Dedi:

-Buyuklar so'zidan.

Dedilar:

-Oxir oqibatda noxush manzillarga
olib boradigan yo'l nedir?

Dedi:

-Mazlumlar va bechoralarga
zulum.

Темурийлар тарихи Давлат музейининг деворларига ишланган “Буюк Соҳибқирон- буюк бунёдкор” учликни тамоша қиларкансиз, ўзингизни гўё ўша даврга тушиб қлгандек ҳис қиласиз. Ундаги янги раанглар жилоси сизни ўзига мафтун этади. Мана шу иш учун унинг ижодкорлари Камолдин Бехзод номидаги Давлат мукофоти сазовор бўлишганди. Улар орасида гран фестивалъ ғолиби, Халқаро уста номини олган Хуршид ака Назаров ҳам бор эдилар.

Истеъдодли мусаввир Хуршид акангиз ҳам сиз каби мактаб парталарида таълим-тарбия олганлар. Ўқувчилик даврлариданоқ Алишер Навоий, Фузулий, Нодири ва Ҳайсий ғазалларини севиб ўқидилар. Уларнинг асарларига чизгилар бердилар. Ўша пайтларда таниқли рассом Чингиз Аҳмаров билан учрашдилар. Керакли йўл-йўриқлар олдилар. Шундан буён Хуршид ака Чингиз Аҳмаровни ўз устозлари деб билдилар. Устоздан олган сабоқлари Хуршид акани собиқ Беньков номидаги Республика Бадий билим юртининг ранг-тасвир бўлимига етаклади.

Ҳозирги кунда эса Маданият вазирлигига қарашли Халқ амалий санъати усталарининг “Усто” бирлашмасида миниатюрочи рассом бўлиб ишлаб келаяптилар. Яқинда миниатюрочи рассомимиз “Анқара-99” Халқаро кўргазмасида иштирок этиб қайтдилар. Улар билан учрашиб таассуротлари билан қизиқдик.

Маълумки, бундай кўргазма-

ларда охири уч йил ичида ўзбекистонликлар иштирок этишмаётган эди. Бу йил эса менга ўзбекистонликлар номидан вакил бўлиб иштирок этиш насиб этди. Бундан жуда бахтиёрман. Бу кўргазмага каштачилик, кулолчилик, заргарлик, ёғоч ўймакорлиги, халқ чолгу асбоблари, пичоқчилик албатта миниатюра каби халқ амалий санъати кўйилди. Кўплаб дав-

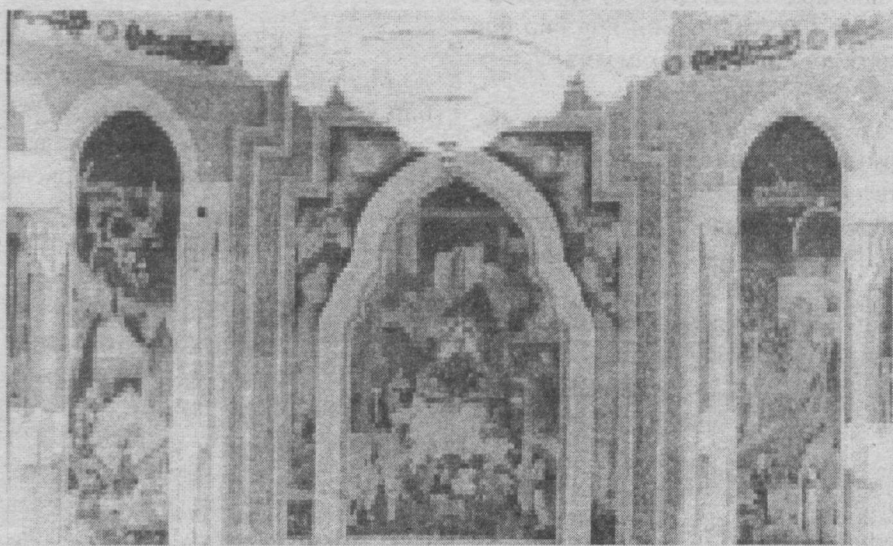
римиз юқори баҳоланди. Ҳатто “санъатларнинг санъати Ўзбекистонда экан” деган хитоблар янгради. Бу гаплар шунчалар ёқимли эдики...

Ўн кун давом этган кўргазмага минглаб одамлар ташриф буюришди. Улар орасида ёшлар, ўқувчилар ҳам болалари ҳам бор. Айниқса, болалар синфма-синф бўлиб, қайта-қайта келишди. Уларни ўқувчи эканлигини дарров аж-

САНЪАТЛАРНИНГ САНЪАТИ ЎЗБЕКИСТОНДА ЭКАН

“Анқара- 99” Халқаро кўргазмада ана шундай хитоб янгради.

латлардан, жумладан, Германия, Туркия, Бразилия, Эрон, Покистон, Малайзия, Украинадан вакиллар иштирок этди. Шулар орасидан бизнинг кўл санъати ишла-

рати олиш мумкин. Болалар ўта қизиқувчан. Бизга саволларни ёғдириб ташлашди. Ҳар бир ишларимизни хоҳ у каштачилик бўлсин, хоҳ ёғоч ўймакорлиги

бўлсин диққат билан разм солишди. Ҳатто мактаб ўқувчиларининг ҳам ана шундай ишларни бемалол бажаришларини эшитиб, уларга ҳавас қилишди.

Чиндан ҳам бизнинг фарзандларимиз халқ амалий санъатига жуда қизиқдилар. Айниқса мусаввир бўлишни хоҳлаган болажонларга шуни айтмоқчиманки, уларнинг бу қизиқувчанликлари ҳеч қачон сўнмасин. Ўткинчи қийинчиликлар олдида довдираб қолмасинлар. Миниатюра асарларига меҳр кўйганлар аввало тарихимизни чуқур билишлари керак. Ана шундагина ҳатти- ҳаракатлар, либослар ўз ўрнида ишлатилади ва асар жонли, ишонарли чиқади.

Хуршид аканинг нақшинкор миниатюра асарлари билан безатилган турли шаклдаги кутичалари, нафис ранг- тасвирлари, сержило нақшлари катталар қатори болаларни ҳам гўзаллик оламига етаклайди. Зеро гўзаллик дунёни кутқаради, деган гапимиз ҳам бор.

Феруза ОДИЛОВА.

ЎЗБЕКИСТОН

Шеърни ёд олинг

Суви новвот, ери олтин,
Узун тунлар ўтар сокин,
Ёруғ кунлар пок муҳаббат,
Бахтни қучиб ётар фақат.
Кўнглимдаги илк ҳаяжон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Ватан- дейди Усмон Носир,
Ватан она- ёлғиз ахир,
Бахтга чўмган нурли тақдир,
Дилим тоза, сўзим ҳақдир,
Сўзимдаги мангу армон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Осмон ўпар тоғлари бор,
Мевага кон боғлари бор.
Юрагида доғлари бор,
Жаннатмакон қурдик диёр,
Боғларида ўсар райҳон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Кетган қушлар қайтиб келар,
Шодон қўшиқ айтиб келар,
Шамоллари қорни элар,
Табиатни зарга белар,
Тўрт фаслга боқдим ҳайрон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Майсаларни тили ширин,
Мажнунтоллар берар салом,
Фаришталар билар сирин,
Сумалакдир азиз таом,
Наврўз келар шошиб бу он,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Бугдойзорлар пишиб ётар,
Зумрад тонглар кулиб отар,
Кўрган кўзга ҳавас отар,
Хаёлимни недир тортар,
Олов пуркар зўр саратон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Бахмал кўрпа, сариқ япроқ,
Кучоғиндан кетсам йироқ,
Дилни ўртар соғинч фироқ,
Меҳрим сенга тенгсиз булоқ,
Нечун тилим эмас бийрон.
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Деҳқонларинг тиним билмас,
Машаққатли кузга илмас,
Шухрат учун меҳнат қилмас,
Куйламасам энди бўлмас,
Манзил йироқ, йўлим равон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Куйлаб ўтди Зафар Диёр,
Тупроғи зар, гўзал диёр.
Кунлар ўтар меҳнатга ёр,
Тўйлари айтиб ёр-ёр,
Меҳмон кутар лабзи ҳалол,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Нон ёпилар, тандир тўлиб,
Фарзандлари ўсар кулиб,
Эрка қизлар юрар кулиб,
Шўх йигитлар ошиқ бўлиб,
Муҳаббати тилга пинҳон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Ёлғиз отам, азиз онам,
Меҳри буюк ёруғ хонам,
Ярқираган кенг пешонам,
Яхши кундан шу нишонам,
Кўзи зийрак шўх болажон,
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

Саодат ОЛИМОВА,
63-ўрта мактаб ўқитувчиси,
Лойиш шаҳарчаси.

ТУФИЛГАН КУН

Менинг исми Жасур. 9-синф ўқувчисиман. Ҳаммага аёнки, 9-синфлар битирувчи ҳисобланади. Бунинг устига мен ўқиётган мактаб ҳам 9 йиллик. Юқори синфда ўқишни хоҳлаганлар бошқа мактабга ўтишади. Бу йил ҳаммамиз мактабни битириш арафасида турганимиз учун туғилган кунларни нишонлаш синфимизда урф бўлди. Синфдошларимнинг туғилган кунларига ҳаммамиз бир бўлиб йиғилишиб борамиз ва бирга қайтамиз. Ҳадемай менинг ҳам туғилган куним келади. «Беш қўл баравар эмас», деганларидек, назаримда мен дўстларимчалик туғилган кунимни нишонлаб беролмасам керак. Оилада биттагина ўғилман. 4 та синглим бор. Дадамлар ўтган йили автоавария туфайли ногирон бўлиб қолганлар. Бунинг устига битта синглим ҳам ногирон. Ойимлар ҳам тез-тез касал бўлиб турадилар. Уйимиздаги шу шароитни кўра-била туриб, мен қандай қилиб ойимга ёки дадамларга: -Туғилган кунимни нишонлаб беринг,- деб айта оламан? Бу билан мен ҳеч қачон синфдошларимни меҳмонга чақирмайман, демоқчимасман. Мактабни битириб, бирор ҳунар эгаси бўлсам, мен ҳам синфдошларимни чақириб, туғилган кунимни катта байрам қилиб бераман, деган ниятим бор. - Ҳозир эса бунинг иложи йўқ. Ахир дадам ва синглимга бериладиган нафақа пули билан оила тебратаётган ойижонимни ҳам ўйлашим керак-ку. Бундан ташқари, қишда ҳаммамизга иссиқ кийим-бош керак. Синфдошларим мени тушунишармикин ёки туғилган кун нишонлашнинг бошқа йўллари ҳам борми? Азиз тенгдошлар, менга маслаҳат беринг.

Жасур САЛИМОВ,
*Сурхондарё вилояти,
Денов тумани.*

ДУГОНАМНИ РАНЖИТИБ КЎЙДИМ...

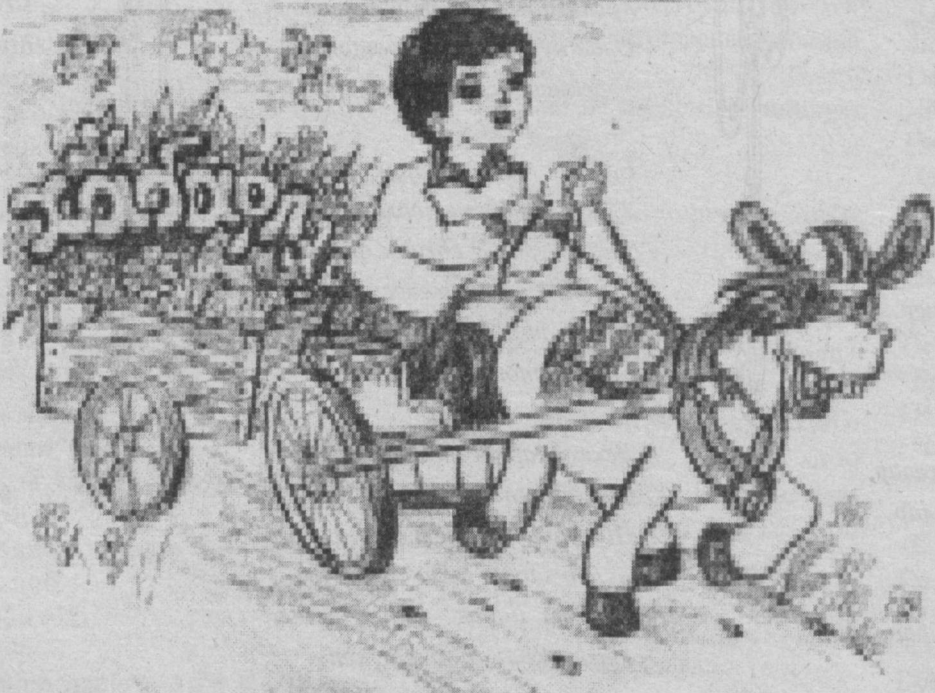
Менинг исми Ситора. Табиатан шўх, шаддод бўлганим учун мени қизлар «қақажон» деб чақиривади. Менинг энг яқин дугонам, сирдошим бор эди. У билан опа-сингилдек эдик. У анчагина босиқ қиз, юз-кўзларида аллақандай мунг бордек туюларди менга. Унинг исми Дилфуза. Уйдаги барча юмушлар унинг бўйнида эди. Кир ювиш, ўқаларига қараш, супурсидир... Баъзида унинг ишларига мен ҳам ёрдамлашиб турардим. Дилфузанинг битта акаси, иккита укаси бор. Ойиси ҳам аллақерда ишлайди, эрталаб кетиб, кечқурун келарканлар. Лекин мана икки-уч ойдирки, унинг дадаси уйларида кўринмайди. Бирор жойга кетгандирлар, деб ўйладим.

Бир кун Дилфуза синфда мени ёнига чақириб олди ва: «Дугонажон, сенга бир гап айтаман, фақат ҳеч кимга айтмагин. Ахир сендан бошқа сирдошим йўқ-ку», деди. - Гапирасан, - дедим мен. Шунда унинг кўзларида ёш айланди. Кўрқиб кетдим: - Тинчликми? - деб сўрадим. Кейин Дилфуза оиласида қийинчилик бўлгани учунми, билолмадим, дадаси уларни ташлаб кетганини йиғлаб-йиғлаб айтиб берди. Этим жимирлашиб кетди. Ахир уларни уйингизда кўрганимга унча кўп бўлмади-ку. Нега? - деганимни биламан, Дилфуза

қаттиқ йиғлаб юборди. Уни зўрға тинчлангирдим. Дилфуза бу сирни ҳеч кимга айтмаслигимни яна бир бор илтимос қилди. Мен ҳам унга сўз бердим.

Бир кун синфдошимиз Ферузанинг туғилган кунига совға учун пул йиға бошладик. Дилфуза ҳадеганда пул беравермади. Шунда Шоҳида: - Дадангдан сўрай қолгин, сенга қараб турибмиз совға олмай, - деди. Дилфузанинг ранги оқариб кетди. У индамай синфдан чиқиб кетди. Шунда мен қизларга у пул бера олмаслигини, дадаси уларни ташлаб кетганини айтиб қўйдим. Лекин буни Дилфузанинг устидан кулиш учун эмас, балки қизлар уни кўпам сиқувга олавермасликлари, дадаси ҳақида ҳеч ким гапирмаслиги учун айтгандим. Дарсга кўнғироқ чалинганда Дилфузанинг кўзлари қизариб кириб келди. Шу пайт Шоҳида: «Вақтлроқ айтмайсанми даданг ташлаб кетганин», - деб юборди. Дилфуза менга ялт этиб қаради. Тепамда нақд момақалди роқ гўмбурлагандек бўлди. Чунки Дилфуза бу қараш билан менга «Сотқин» деяётгандек бўлганди. Дилфуза синфдан югурганча чиқиб кетди. Мен Шоҳидага: - Бирпас жим туrolмайсан-а, - деб унинг кетидан югурдим. Лекин Дилфуза менинг барча тушунтиришларимга қарамай, - Сенга ҳам ишониб бўлмас экан, - деб мендан юз ўгирди. Орамизга совуқчилик тушди. Мен эса Дилфуза билан аввалгидек дугона бўлиб қолишни хоҳлайман. Нима қилсам унинг кўнглига йўл топа оламан?

Ситора ТУРСУНОВА,
*Тошкент вилояти,
Юқори Чирчиқ тумани.*

КУНДАЛИК ДАФТАР

Менинг исми Наргиза. Оилада бир ўғил ва бир қизмиз. Акамнинг исми Ботир. Мактабни битирганлар. Мен эса 9-синфда ўқийман. Тўғриси-ни айтсам, сал одамовироқман. Ҳамма билан дўстлашавермайман. Яна мени димоғдор қиз экан, деб ўйламанг. Дугоналарим кўп, лекин қиз бола катта бўлгани сари унинг сирлари ҳам катталашиб бораверар экан. Унинг қандайдир яқинроқ сирдоши бўлишини хоҳлар экан. Мен яқинда «Чоликуши» китобини ўқиб чиқдим. У Фариданинг кундалиги асосида ёзилган китоб экан. Менинг ҳам Фаридага ўхшаб кундалик тутгим келди. Унга ўзимнинг ҳеч кимга айта олмай-диган сирларимни ёза бошладим. Бўш вақтларимда уни бошидан варақлаб ўқиб чиқишни ёқтираман.

Бир кун кундалигимни дарсликларимга кўшиб сумкамга солиб юборибман. Иккинчи соатга чиқишга танаффус бўлганида Шаҳноза мендан алгебра китобимни бериб туришимни сўради. - Сумкамдан олавер, деб синфдан чиқиб кетдим. Синфдошларимга ўзимга ишонгандек ишонардим. Лекин... Мен уйга келиб, кечқурун одатдагидек дарслиримни қилиб бўлгач, кундалигимни варақлагим келди. Уни роса қидирдим. Мени хонамга ўзимдан бошқа ҳеч ким кирмайди. Шунинг учун уйдагилардан сўрамадим. Эртаси кун мактабга бориб, синфимизга яқинлашар эканман, ундан қаттиқ кулгу овози эшитилди. Эшикни очиб кирдим-у, қотиб қолдим. Шаҳноза кўлидаги менинг кундалигимни синфдошларимга

ўқиб бераётган эди. Киришимни ҳам, кирмаслигимни ҳам билмадим. Лекин Шаҳнозага шунақанги қарадимки, беихтиёр унинг қўлларидан кундалигим ерга тушиб кетди. Мен уни олмоқчи бўлиб юргандим, синф бошлигимиз Зилола уни қўлига олди-да: - Буни синф раҳбаримиздан оласан, - деди. Кундалигим синф раҳбаримиз қўлига тушди. Улар мени роса койдилар ва синфдошларим орасида кундалигимни ўз қўлларим билан йиртиб ташлашимни айтдилар. Мен аччиқ алам устида шундай қилдим ҳам, бироқ...

Айтинг-чи, кундалик тутиш айбми ёки бизни ёшдагиларга ҳали эртами?

Наргиза СОБИРОВА,
*Тошкент вилояти,
Юқори Чирчиқ туманидаги
26- мактабнинг ўқувчиси.*

АЯМЛАРНИНГ АЙБИ НИМАДА?

Бу мактубимни сизларга ёзишдан аввал роса иккиландим. Охири ёзишга жазм қилдим. Ёшим 14 да. Ўғил бола бўлганим учунми, ёшимга нисбатан каттароқ кўринаман. Маҳалламиздаги кўни-кўшнилари бизнинг оиламизга ҳавас билан қарашади. Оилада 3 фарзандимиз, мен ва иккита синглим. Аямлар заводда ишлайдилар. Дадамлар ҳайдовчи бўлиб ишлардилар. Яқингача оиламизда тинчлик, ҳаммамизнинг юзимиздан табассум ари-масди. Айниқса, дадамлар ишдан қайтганларида яна ҳам байрам бўлиб кетарди. Нима ҳам бўлди-ю, дадам ишдан бўшайдиган бўлиб қолдилар. Ўша кундан бошлаб бизнинг уйимиздан тинчлик йўқолди. Дадам эрталаб уйдан чиқиб кетиб, кечқурун ичиб қайтадиган, бунинг устига жанжал кўтариб, аямни урадиган одат чиқардилар. Авваллари дадамни келишини интиқлик билан кутадиган бўлсак, энди юрак ҳовучлаб кутадиган бўлдик. Бир кун адамлар яна ичиб келдилар. Ёмғир ёғаётганлиги учун уст-бошлари ҳўл, лой эди... Биз ошхонада чой ичиб ўтиргандик. Аяжоним дарров туриб, дадамни қўлларидан ушладилар. Бир томонларига мен бордим. Улар ошхонага кирдилар. Сингилларим кўрққанларидан бир бурчакка кириб олишганди. Дадам чойнакдаги чойни ичаман, дедилар. Аяжоним қуйиб бермоқчи бўлиб қўлларини узатган эдилар, дадам чойнакни қўлларини устига ағдариб юбордилар. Аяжонимнинг қўллари бирпасда қип-қизил бўлиб, пуфакча бўлиб қолди. Шу кун эрталабгача аяжоним ҳам, мен ҳам ухламадик. Уларнинг қийналаётганларини кўриб, менинг ичимни алланима тирнарди. Эрталаб эса аям ҳеч нарса кўрмагандек, дадамларга чой дамлаб бердилар. Улар билан яхши гаплашдилар. Улардан аҳволларини сўрадим.

- Ҳеч нарса қилмайди, даданг билмай қолдилар, - дедилар. Шундай деса-ларда, аслида нима бўлганини биз ўз кўзимиз билан кўрдик-ку. Баъзида дадамга аяжонимнинг айби нима ахир? - дегим келади. Менимча, аямдек меҳрибон аёл дунёда йўқ. Нега буни дадам тушунмайдилар?

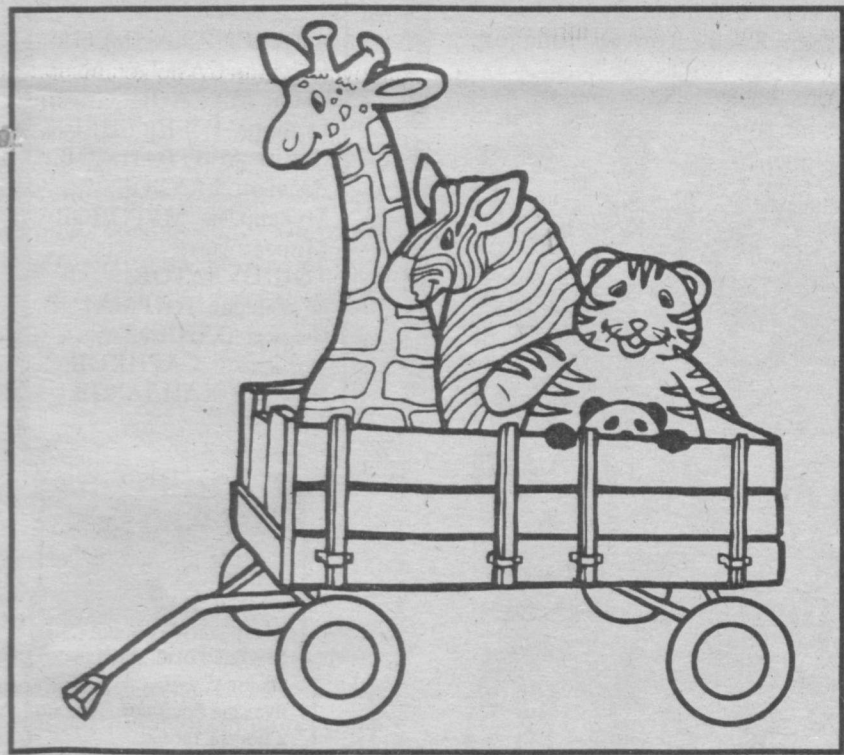
Сардор ЭШОНХЎЖАЕВ,
*Тошкент вилояти,
Ўрта Чирчиқ тумани.*

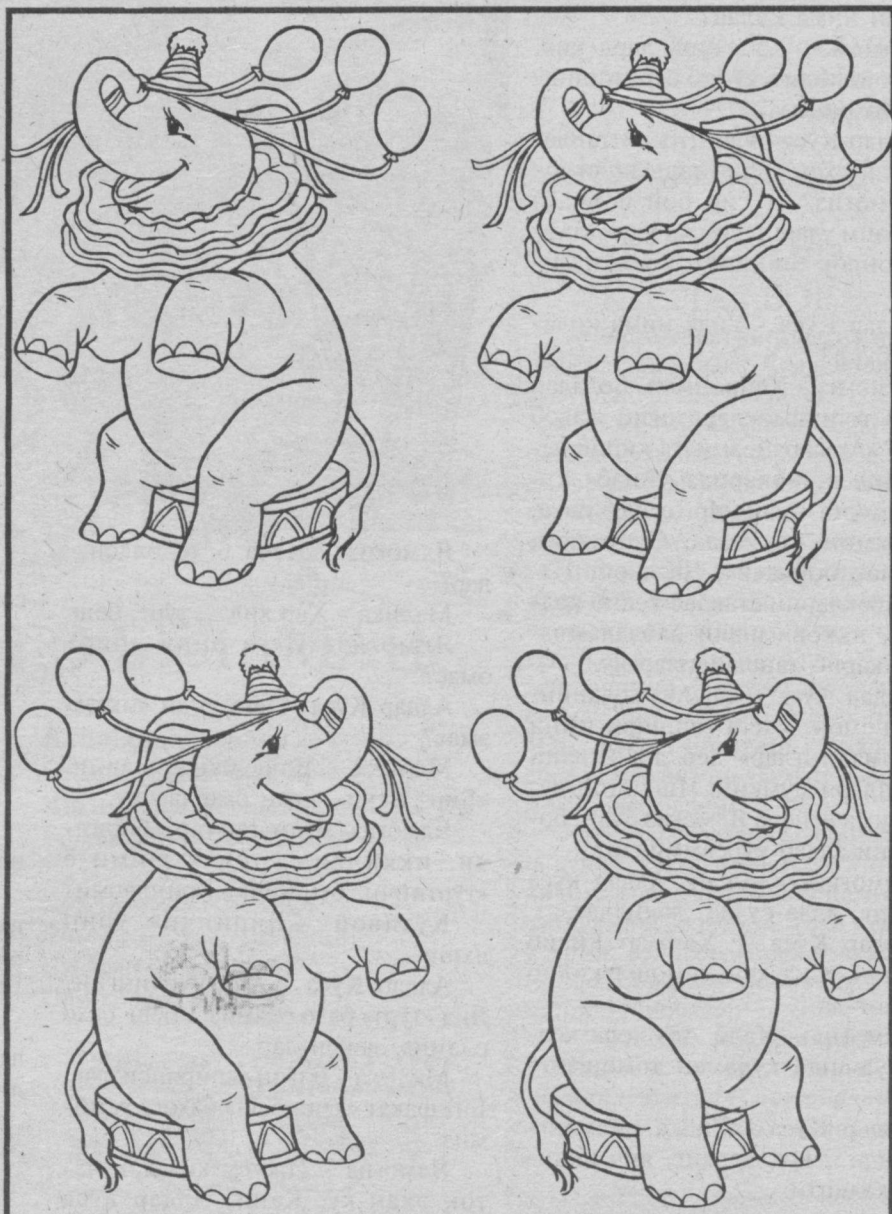
МЕН ҲАМ РАССОМ БУЛАМАН

Устозимиз «Тонг юлдузи» газетасининг ҳар бир со-
нини ўқишимизни назорат қилиб турадилар. Газетада бе-
рилаётган «Тенгдошларинг ижоди» саҳифаси менга жуда
ёқди. Мен ҳам келажакда рассом бўлиб, юртимиз ман-
заралари, юртдошларимиз сурат ва сийратларини мангу-
ликка муҳрласам, дейман. Ўзим чизган суратларимни сиз-
ларга юбораяпман. Лозим топсангиз чоп этарсиз, деб

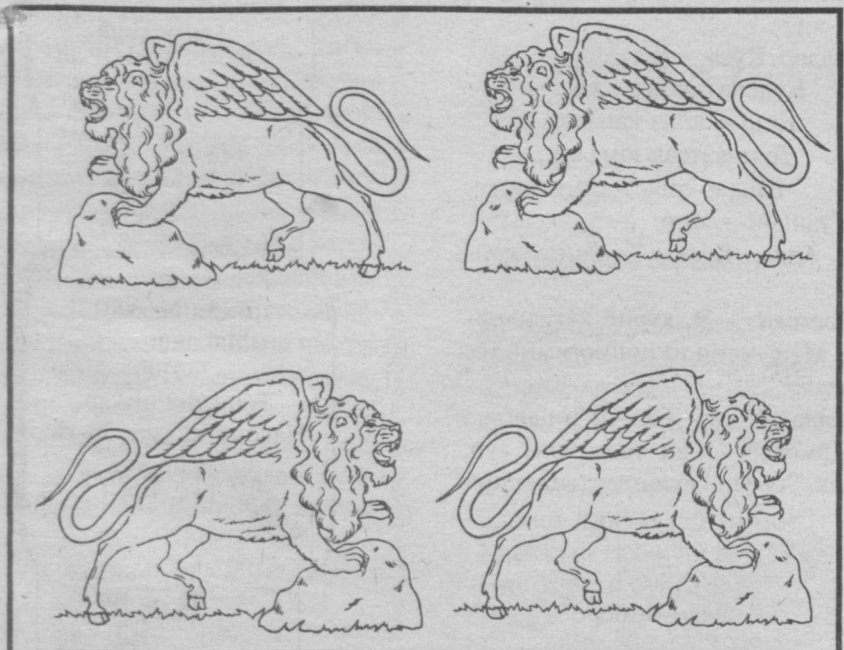
Умиджон ИБРАГИМОВ,
Собир Раҳимов туманидаги
22- мактабнинг 6-«А» синф ўқувчиси.

Расмни бўянг.

Тўртта фарқни топинг

Учта фарқни топинг

Эркин УСМОНОВ

«ТОПГАН ТОПАЛОҚ» ЭКИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИНИНГ БИРИДА...

МУАЛЛИФ ҲАҚИДА СЎЗ

Ёзувчи Эркин Усмонов газетамизнинг энг фаол муаллифларидан бири.

Эркин акангизнинг биринчи ҳикоялари қарийб 35 йил муқаддам газетамиз саҳифаларида эълон қилинган ва ўзи ҳам адабиётдан илк сабоқларни шу тахририят қошидаги «Ёш қаламкашлар» тўғрагида олган.

Эркин акангиз ҳозирда «Гунафша», «Олам нурга тўлади», «Туш кинога ўхшайди», «Ёстиқдек китобдан уч саҳифа» сингари қатор китоблар муаллифи. Ўзбекистон Ёзувчи-

лар Уюшмасининг аъзоси. Кўп йиллардан буён Ўзбекистон Телерадиокомпаниясида хизмат қилиб келади.

Суратда кўриб турганингиз эса, Эркин Усмонов ўғилчаси Отабек билан. Отабек Тошкентдаги А.Дўстматов номли 81- мактабнинг 4- синфида ўқийди.

Кўйида ёзувчининг сиз болаларга атаб ёзган янги пьессасини ҳавола этамиз. Адасининг айтишича, ушбу асарнинг ёзилишига Отабек ҳам яқиндан ёрдам берибди.

ИШТИРОК ЭТУВЧИЛАР:
ҚЎЗИВОЙ: -4- «А» синф ўқувчиси.

МАЛИКА: - 4-«А» синф ўқувчиси.

ЯЛМОҒИЗ КАМПИР - Эртактлар қаҳрамони.

АЛДАР КЎСА - Латифалар қаҳрамони.

ҲОШИМЖОН - «Сеҳрли қалпоқча» асарининг қаҳрамони.

БОЛА, ҚИЗЧА - 4- синф ўқувчилари.

(Мактабда «Арча байрами» бошланишига саноқли соатлар қолган. Болалар бирин-кетин залга кириб келишяпти.

Эшик олдида турган Ялмоғиз кампир билан Алдар кўса бўлса, болаларни тўхтатиб уларга топишмоқ айтишади, топганларни киритишади, тополмаганларни ичкарига ўтказишмайди.

(Ялмоғиз билан Алдар Кўса шундан хуноб.)

Ялмоғиз - Э, кўйе, яна кимсан, Алдар Кўсамишсан-а?... Шу жимитдек-жимитдек болакайлари топишмоқ айтиб мот қилолмасанг-а?

Алдар Кўса - Ҳаммаси жуда ақлли, жуда билагон болалар эканда, Ялмоғиз буви. Ҳар битта топишмоғимга жавоб топиб туришса, мен нима қилай?

Ялмоғиз - Ўл қил, дард қил, Кўсавай. Менга кўйиб бер, топишмоқ айтишни,

Алдар Кўса - Ўзингиз айтганларингизни ҳам топиб ташлашди-ку.

Ялмоғиз - (сир бой бермай) Мен ўзим уларни синаш учун атайин осонроқ топишмоқлар айтдимда.

Алдар Кўса - Унда нима қиламиз, буви?

Ялмоғиз - Ҳайронман. Болалар ҳамма топишмоқларимизга жавоб топиб «Арча байрами»га кириб кетаверишса, ичкарида ўйнаб-кулиб, совға-саломлар олаверишса, ҳализамон Аёз хола, Сувуқжон, Сумалак бойвачча, Чалавой, Изғиринбекларни етаклаб келиб қолсалар, икковимизни дабдаламизни чиқариб ташлайдилар-ку.

Алдар Кўса - Ҳа, Аёз холанинг жаҳли ёмон. «Нега топширигимни бажармадинглар» деб додимизни беришлари мумкин. Иш чатоқ-ку-а?... Нима дейсиз Ялмоғиз буви, болаларни алдаб кўрсаммикан?

Ялмоғиз- Кимсан, Алдар кўса бўлсанг, алда-сулда, лақиллат.

Алдар Кўса - Ҳаракат қилиб кўраман. Сиз ҳам томоша қилиб турманг-да.

Ялмоғиз - Ҳали Аёз хола келсин, ўшанда кўраман томошангни.

Алдар Кўса - Унақа қилмангда, энди... Ия, қаранг, яна иккитаси келяпти.

Ялмоғиз- Тайёрлан.

Алдар Кўса - Тайёрман.

Ялмоғиз- Бў-шаш-ма.

Алдар Кўса - Сиз ҳам бувижон. (Кўзивой билан Малика эшикка яқинлашишади)

Кўзивой - Ассалому алайкум, бувижон.

Ялмоғиз - Хап саломинг бўлмаса, икки ямлаб бир ютардим.

Малика - Ассалому алайкум, амаки.

Алдар Кўса (норози тўнғиллаб) - Амакинг ўзининг уйида мазза қилиб телевизорда мультфильм тамоша қилиб, ширин чой ичиб ўтиргандир... Амаки эмиш-а. Хўш, келинглр.

Кўзивой - Келдик.

Ялмоғиз - Нимага?

Малика - «Арча байрами»га

Алдар Кўса - Нечанчи синфда ўқийсизлар?

Кўзивой- 4- «А» синфида.

буни бир дабдаласини чиқариб ташла-чи?

Кўзивой (енглирини шимариб, каратэ тушаётгандек ҳаракат қилади) - Қўлингизни тегизинг-чи. «И- ия, ху-ув» десам чалпақдек чўзилиб ерда ётасиз.

Алдар Кўса - Ҳой, ҳой, ҳой. Қўлимни тегизмайман. Вой, каратэчи-ей. Икковингга биттадан топишмоқ айтаман, холос. Жавобини тўғри топсанглр, бўлди, ичкарига кираверасизлар, бўлмаса қайтиб кетаверасизлар...

Малика - Майли, айтинглр.

Алдар Кўса (хурсанд бўлиб) - Бўлмаса, ўзим бошлайман.

Ялмоғиз- Яна қовун тушириб ўтирма.

Алдар Кўса - Йўқ, икковиниям мот қилиб ташлайман.

Ялмоғиз- Кўрамаиз.

Алдар Кўса- Топган топалоқ,

Ялмоғиз - Неча баҳо оласизлар?

Малика - Ҳар хил ... тўрт, беш.

Ялмоғиз- Нега энди «бир» эмас?

Алдар Кўса- Нега энди «икки» эмас?

Малика - Вой, манавиларни. «Бир- икки» ёмон баҳолар-ку.

Ялмоғиз- Бўлмаган гап. «биринчи, иккинчи» ўрин яхшими ё «тўртинчи, бешинчи» ўринларми?

Кўзивой - «Биринчи» ўрин яхши...

Алдар Кўса - Ана кўрдингми? Яна «тўрт» баҳо оламиз... Беш баҳо оламиз, дейсизлар.

Малика - Ёлгон гапиряпсизлар. Биз фақат «тўрт-беш» баҳога ўқиймиз.

Ялмоғиз - Ия, бу қизалоқ чатоқ экан-ку. Қани, Алдар кўса

тополмаган ғирт аҳмоқ...

Ялмоғиз - Оббо, бошлайқолсанг-чи.

Алдар Кўса - Хўп,хўп...

Кўлсиз эланса элак,

Ёғар чексиз капалак.

Думалатсак юмалоқ,

Шакар эмас, ранги оқ.

Кўзивой - Қор.

Алдар Кўса - Топдинг, қойил.

Ялмоғиз - Э, қуриб кет, илойим... Мана мени топишмоғимни топинглр.

Алдар Кўса - Топган топалоқ...

Ялмоғиз - Сен энди жим тур, аҳмоқ. Хў-ўш, яхшилаб эшитинглр.

Давоми бор.

Ўзбекистон болалари
ва ўсмирларининг
газетаси

Муассислар:
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ
ҚЎМИТАСИ
ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ
ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД
УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ
ЖАМҒАРМАСИ

БОШ МУҲАРРИР:
Умида АБДУАЗИМОВА

ТАҲРИР ХАЙЪАТИ:
Йўлдош САИДЖОНОВ,
Омон МАТЖОН,
Гулнора ЙЎЛДОШЕВА,
Хотам АБДУРАИМОВ,
Дадахон ЁҚУБОВ,
Мукаррама МУРОДОВА,
Мирзапўлат
ТОШПЎЛАТОВ,
Музаффар ПИРМАТОВ,
Феруза ОДИЛОВА,
Эргашвой САРИҚОВ,
Баҳодир ХАЙДАРОВ.

Ижарадаги Тошкент
Матбаа комбинатида
офсет усулида 43.351
нусхада босилди. Ҳажми
2 босма табоқ.
Буюртма - К-7508
Газетани PENTIUM-II
тпх компютерида
Абдухамид
АБДУҒАФФОРОВ
саҳифаллади.

Рўйхатдан ўтиш
тартиби № 000137
Манзилимиз
700129,
Тошкент шаҳар,
Навий кўчаси 30-уй.

Тел: 144-62-34